

Fra Diegu

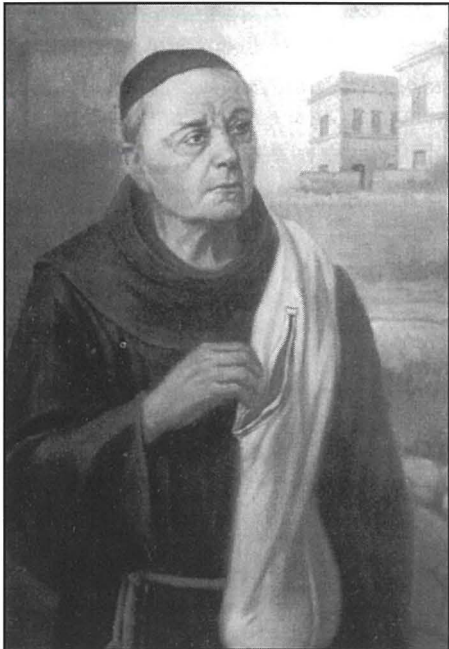
100 Sena minn Mewtu

minn Patri Pawl Galea OFM

Ministru Provincjal

*Għandhom Jifirġu li Jistgħu Jgħinu u Jagħmluha
ma' Nies ta' Kundizzjoni Baxxa u Mwarbin*

Fuq dawn il-kliem miktuba minn San Franġisk ta' Assisi, fl-ewwel regola li kiteb, jiena nixtieq nibni dan il-messaġġ tiegħi lill-Komunità Nisranija tal-Parroċċa San Gejtanu, tal-Hamrun, fl-okkażjoni tal-festa titulari 2002. Ġejt mitlub li nikteb dawn l-erba' kelmiet, għax din is-sena qed infakkru għeluq il-100 sena mill-mewt ta' Fra Diegu Bonanno OFM, fundatur ta' l-istitut San Franġisk, illum maghruf bhala Dar Fra Diegu li jinsab fi Triq Villambrosa, u li huwa mmexxi mis-Sorijiet Franġiskani tal-Qalb ta' Ġesù. Meta wiehed joqghod jara l-istorja ta' kif Fra Diegu wasal biex jagħżel il-Hamrun bhala l-post fejn wara tant taħbit

u tfixkil, seta' jara l-holma tiegħu titwettaq, bilfors ikollok tgħid li l-Hamrun huwa ddestinat biex ikun mogħni b'diversi djar tal-karità. Barra minn dan irridu niftakru, li fit-Triq Villambrosa jinsabu wkoll il-kunvent u l-knisja San Franġisk fejn numru ta' patrijiet jgħixu l-Kariżma Franġiskana fost il-poplu Hamruniż. Għalhekk jiena nixtieq, li din l-okkażjoni ta' l-anniversarju mill-mewt ta' Fra Diegu, tkun mument biex il-poplu Hamruniż jifhem aktar u japprezza aktar il-preżenza tal-Kariżma Franġiskana. L-iskop tiegħi mhux li nirrakkonta l-hajja ta' Fra Diegu, iżda li minn hajtu nislet messaġġ awtentika għall-hajja tan-nisrani tal-lum.

Fi Fra Diegu nistgħu nġhidu li

għandna stampa ċara ta' Franġiskan li għex f'fedeltà s-sejha Evanġelika. Is-sejha Franġiskana m'hi xejn tad-dinja l-oħra, għajr li wiehed jgħix il-Vanġelu fuq l-eżempju ta' Kristu nnifsu umli u fqir imsallab mas-salib. San Franġisk jitolb lill-ahwa biex jikkontentaw ruhhom b'dak li hu neċessarju għall-hajja, kemm fl-ikel kif ukoll fl-ilbies. Il-Franġiskan f'hajtu m'għandu jistenna xejn, hlief il-mehtieġ. B'hekk il-Franġiskan ikun jista' jasal biex jinghata b'ruhu u gismu biex jahseb fl-oħrajn, fl-inqas ixxurtjati tas-Socjetà.

Minn dak li nafu, nistghu nġhidu li Fra Diegu għex dan l-ideal b'mod l-aktar Prattiku. Il-hajja tiegħu ta' ajk Franġiskan li jmur jittallab bieb, bieb, fit-toroq tal-Belt Valletta, il-Kottonera u fl-irhula ta' madwar, wasslitu biex ihabbat wiċċu mal-pjaga tal-miżerja soċjali ta' dawk iż-żminijiet. Din l-esperjenza lil Fra Diegu għalmitu li anke l-miżerja u l-ingustizzja tista' twassal lill-bniedem għall-hajja tad-dnub. Quddiem din ir-realtà, Fra Diegu mhux biss thassar lil dak li jkun, imma wasal għal deċiżjoni li akkost ta' kollox, jagħmel minn kollox biex jerfa' lil dawn in-nies mill-miżerja.

Mingħajr telf ta' żmien, Fra Diegu beda jahseb x'jista' jagħmel biex jikkumbatti din il-pjaga tal-miżerja u l-hajja tad-dnub. Bhal Kristu huwa kien determinat li jfittex lil dawk li waqgħu vittmi tal-miżerja u d-dnub. Beda jirbaħ kull sens ta' misthija u ma jhosshix bi kbira li jittallab l-għajnuna għal dawn il-vittmi tal-hażen. Wiehed jista' jissoponi, bhalma dejjem jiġri, li nies bhal Fra Diegu mhux mal-ewwel se jiġu mifhuma mis-socjetà ta' żmienhom. Fra Diegu din ir-realtà kellu jgħixha anke fost hutu l-patrijiet. Imma xejn ma qatagħlu qalbu.

Hekk kif huwa fl-akbar semplicità u mingħajr daqq ta' trombi, kompli fil-missjoni tiegħu, is-socjetà ta' żmienu bdiet dejjem aktar tifhmu u anke tghinu fil-qadi lejn dawk li huma inqas ixxurtjati. Beda jsib kooperazzjoni minn hutu l-patrijiet, u l-hidma tiegħu diversi drabi giet apprezzata mill-awtoritajiet ta' l-Ordni Franġiskan. Il-Markiz Scicluna offra li jidhol għall-ispejjeż tal-bini ta' l-istitut. Bħala għajnuna providenzjali sab lis-Sorijiet Franġiskani tal-Qalb ta' Ġesù, imwaqqfin minn Madre Margerita De Brincat, li Fra Diegu kien jafha personalment. Il-gazzetti kollha ta' żmienu kienu ta' sikwit jirreferu għall-hidma filantropika ta' Fra Diegu. L-istess awtoritajiet ċivili kienu juru apprezzament shih lejn il-hidma ta' Fra Diegu. Nafu biċ-ċert, li anke l-Gvernaturi kienu jieqfu jsellmulu meta kienu jiltaqgħu miegħu jittallab il-karità. Dan kollu jilhaq il-qofol tiegħu fil-funeral li sarlu fit-toroq prinċipali tal-Belt Valletta. Bil-preżenza ta' l-oghla awtoritajiet ta' l-Istat u tal-Knisja u b'folla l-aktar numeruża ta' Maltin li riedu jagħtu l-ahhar tislma tagħhom. Il-fdalijiet tiegħu jinsabu midfunin fil-kappella ta' San Franġisk, fil-knisja ta' Santa Marija ta' Ġesù, ir-Rabat. U biex il-hidma ta' Fra Diegu ma tintesa qatt, il-poplu Malti waqqafu wkoll monument dinjituż fil-pjazza ċentrali tal-Hamrun.

ikompli f'paġna 131

F'għeluq il-mitt sena minn mewtu, ahna wkoll mill-ġdid ridna nfakkru l-hidma qaddisa li Fra Diegu wettaq b'riżq il-poplu Malti. Kien it-Tlieta, 14 ta' Mejju, 2002, għall-habta tas-7.30pm, ahna l-Patrijiet u s-Sorijiet Franġiskani, it-tfal tad-dar Fra Diegu, flimkien mal-Kunsill Lokali u rappreżentanti ta' l-Għaqdiet fil-Hamrun, ingbarna madwar il-monument ta' Fra Diegu, biex fi spirtu Franġiskan fakkarna lil dan huna Fra Diegu għal mod kif il-valuri nsara tal-hajja sawru minnu ġid kbir għas-soċjetà Maltija.

Jiena nittama li din l-okkażjoni sservi ta' tagħlima għall-poplu Malti, biex japprezza aktar is-sabih u l-ġid tal-valuri Nsara fil-hajja tal-bniedem. Bhalissa ahna ninsabu għaddejjin minn żminijiet fejn qed jintilef is-sens tal-valuri Nsara. L-istess progress materjali f'kull qasam tal-hajja, qed inessina kull skop spiritwali tal-hajja. Fra Diegu, għax kien bniedem mibni sew fuq il-valuri Nsara, wassal biex wettaq tant ġid. Jiena ċert li l-preżenza tagħna bhala Franġiskani fil-Hamrun, tgħin xi ftit jew wisq biex jiġu mwettqa il-Valuri tal-Vanġelu. Ahna bhala Franġiskani lkoll nafu kemm dejjem ġejna apprezzati mill-poplu Hamruniż. Jekk niftakar sew, nismagħhom jghidu li meta ġejna biex nifthu kunvent fil-Hamrun, il-Kappillan ta' dak iż-żmien, Dun Nerik Cordina Perez, kien sejhilna bhala providenza ta' San Gejtanu. J'Alla l-preżenza ta' Fra Diegu fil-pjazza ċentrali, tkun sejhja kontinwa għall-valuri nsara mgħixa fuq l-eżempji ta' San Gejtanu. Il-festa t-tajba lill-Hamruniżi kollha. U nixtieqilkom kull paċi u ġid.

Il-Festa Tiegħek...

1. Ersaq lejn il-Qrar u l-Quddies: ressaq ohrajn miegħek.
2. Hu sehem fiċ-ċelebrazzjonijiet kollha li jsiru fil-knisja.
3. Ghin nies fil-bżonn. Ejja agħti d-demmm. Agħti offerta b'riżq il-Missjoni tal-Bihar.
4. Ghin biex il-marċi jsiru fil-paċi u l-ferħ u l-għaqda bejn kulhadd.
5. Żejjen il-gallarija bi xbiha ta' San Gejtanu f'rabta mal-parroċċa kollha.
6. Agħti l-offerta ġeneruża tiegħek b'riżq l-ispejjeż kbar hafna tal-festa.